

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoCsp/11/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118221325
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Šabla
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6118221325.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Šablu a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Dušana Ďuriana ako členov senátu, v spore žalobcu: J. stavebná sporiteľňa, a.s., so sídlom L. XX, XXX XX L., A.: XX XXX XXX, proti žalovaným: 1/ A. S., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom E. XX, XXX XX L. L., toho času bytom M. 8, XXX XX L. L. a 2/ A. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom E. XX, XXX XX L. L., v konaní o zaplatenie 10 272,02 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a žalovaného 1/ proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 10Csp/15/2018 - 62 zo dňa 17. septembra 2019 ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v časti tretieho výroku o zamietnutí žaloby v časti úroku vo výške 6,69% ročne zo sumy 9 376,83 Eur od 20. 07. 2016 do zaplatenia mení tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú p o v i n n í zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi úrok vo výške 6,69% ročne zo sumy 9 376,83 Eur od 20. 07. 2016 do zaplatenia pokračujúc v splátkach, ktorých výšku a podmienky splatnosti pod sankciou straty výhody splátok v prípade ich riadneho a včasného neplatenia určil súd prvej inštancie vo štvrtom výroku svojho rozsudku.

II. Zvyšná časť tretieho výroku rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby v časti úroku z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 9 957,02 Eur od 12. 07. 2016 do 19. 07. 2016 zostáva n e d o t k n u t á .

III. Žalovaní 1/ a 2/ s ú p o v i n n í spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zastavil konanie v časti o zaplatenie sumy 315,- Eur s príslušenstvom - úrokom z omeškania vo výške 5% ročne z tejto sumy od 12. 07. 2016 do zaplatenia, nakoľko v tejto časti vzal žalobca žalobu späť (prvý výrok); uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 9 957,02 Eur s úrokom 6,69 % ročne zo sumy 9 376,83 Eur od 12. 07. 2016 do 19. 07. 2016 a s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 9 957,02 Eur od 20. 07. 2016 do zaplatenia (druhý výrok); vo zvyšku, t.j. v časti úroku vo výške 6,69% ročne zo sumy 9 376,83 Eur od 20. 07. 2016 do zaplatenia a úroku z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 9 957,02 Eur od 12. 07. 2016 do 19. 07. 2016 žalobu zamietol (tretí výrok); povolil žalovaným 1/ a 2/ všetky priznané nároky splácať v mesačných splátkach po 150,- Eur vždy do 15. dňa v mesiaci, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že v prípade neuhradenia čo len jednej splátky, strácajú výhodu úhrady dlhu v splátkach (štvrtý výrok) a uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne trovy konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia vyššieho súdneho úradníka o ich výške (piaty výrok).

2. Z obsahu spisu a odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca ako veriteľ uzavrel so žalovaným 1/ ako dlžníkom a žalovaným 2/ ako spoludlžníkom dňa 31. 10. 2011 zmluvu o spotrebiteľskom úvere (ďalej aj „zmluva o úvere“). Predmetom zmluvy bolo poskytnutie medziúveru pod č. XXXXXXXX X XX vo výške 10 000,- Eur, ktorý sa mal pri dodržaní všetkých zmluvných podmienok na pridelenie do cieľovej sumy zmeniť na stavebný úver č. XXXXXXXX X XX vo výške cca 6 451,64 Eur. Žalovaní 1/ a 2/ sa zaviazali splácať úroky medziúveru mesačne splátkou v sume 55,75 Eur splatnou do 1. dňa v mesiaci. Úroková sadzba medziúveru bola vo výške 6,69 % p. a. Zároveň sa zaviazali na mesačný vklad vo výške 16,- Eur na účet zmluvy o stavebnom sporení vždy do 1. dňa v mesiaci s počtom vkladov 236. Výška splátky stavebného úveru bola 71,75 Eur so splatnosťou splátky 1. deň v mesiaci a ich počet bol určený na 113. Úroková sadzba stavebného úveru bola 4,7 %. Konečná splatnosť úveru mala nastať dňa 30. 11. 2040. Žalovaní 1/ a 2/ porušili zmluvné dohodnuté podmienky a medziúver prestali riadne a včas splácať, a preto ich žalobca vyzval listom zo dňa 01. 06. 2016 na doplatenie omeškaných splátok, pričom ich zároveň upozornil, že v prípade ich nesplatenia vyhlási mimoriadnu splatnosť úveru. List im bol doručený 08. 06. 2016. Nakoľko žalovaní 1/ a 2/ omeškané splátky nedoplatili, vyhlásil žalobca dňa 11. 07. 2016 mimoriadnu splatnosť úveru. Tento list bol žalovanému 1/ doručený 19. 07. 2016 a žalovanému 2/ 16. 07. 2016.

3. Zmluvný vzťah medzi stranami sporu vyhodnotil súd prvej inštancie ako úverový podľa § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej aj „Ob. z.“) a spotrebiteľský podľa § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v platnom znení (ďalej aj „O. z.“), nie však za podliehajúci režimu zákona č. 129/2010 Z.z., nakoľko úver bol poskytnutý za účelom modernizácie a obnovy bytu, rodinného domu vrátane súvisiacich drobných stavieb bytového domu alebo na udržiavacie práce na nich, pričom podľa § 1 ods. 3 písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. účinného v čase uzatvorenia zmluvy spotrebiteľským úverom nie sú úvery, ktorých účelom je zachovanie vlastníckych práv k nehnuteľnosti. Súd prvej inštancie mal za to, že žalobca dodržal všetky podmienky na zosplatenie úveru v zmysle § 565 a § 53 ods. 9 O. z., avšak nakoľko oznámenie o zosplatení je jednostranným právnym úkonom, jeho účinky nastali doručením oznámenia druhej strane, v prípade žalovaného 1/ dňom 19. 07. 2016 a v prípade žalovaného 2/ dňom 16. 07. 2016, preto je celý úver splatný 19. 07. 2016.

4. Za preukázaný mal súd prvej inštancie nárok žalobcu na zaplatenie sumy istiny 9 376,83 Eur a úroku z medziúveru do mimoriadneho zosplatenia vo výške 580,19 Eur a vo výške 6,69% ročne zo sumy 9 376,83 Eur od 12. 07. 2016 do 19. 07. 2016, a preto zaviazal žalovaných 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne len na zaplatenie uvedených nárokov spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 9 957,02 od 20. 07. 2016 do zaplatenia, keďže až od 20. 07. 2016 boli žalovaní 1/ a 2/ v omeškaní s plnením dlhu po jeho mimoriadnom zosplatení. Podľa súdu prvej inštancie je rozhodovacia prax ustálená v tom, že nemožno priznať úroky z úveru po jeho zosplatení, ak už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania (zákonná sankcia). Ak by úrok patril žalobcovi až do zaplatenia, bol by dlžník v postavení spotrebiteľa dvojnásobne zaťažovaný (úrokmi z úveru i z omeškania), čo by znamenalo značnú nerovnováhu vo vzťahu zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. S poukazom na uvedené súd prvej inštancie žalobu v časti úroku z medziúveru po zosplatení a úroku z omeškania do zosplatenia úveru zamietol.

5. Súd prvej inštancie uložil zaplatiť všetky priznané sumy žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne v zmysle § 511 O.z., lebo zo zmluvy vyplýva, že žalobca sa zaviazal poskytnúť žalovaným označeným v zmluve o úvere ako „dlžník“ (prípadne „spoludlžník“) sumu 10 000,- Eur obom spoločne, pričom nie je určené, aká časť sumy patrí ktorému a žalovaní sa zaviazali vrátiť túto sumu s úrokom v dohodnutých splátkach tiež spoločne bez delenia ich záväzku. Zo zmluvy vyplýva úmysel strán uzavrieť zmluvu s pasívnou solidaritou dlžníkov, ktorí majú dlh plniť spoločne.

6. Súd prvej inštancie zároveň povolil žalovaným 1/ a 2/ priznanú sumu splácať v splátkach po 150,- Eur mesačne navrhnutých žalovaným 1/ v súlade s § 232 ods. 3 a 4 C. s. p. s tým, že v prípade nezaplatenia čo len jednej zo splátok sa stane splatný celý zostatok dlhu. Výšku splátky považoval súd prvej inštancie za primeranú s prihliadnutím na uvádzaný príjem žalovaného 1/ (500,- Eur mesačne) a jeho vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu. Žalovaný 2/ je podľa vyjadrenia žalovaného 1/ (jeho syna) alkoholikom, preto bude splácanie len na žalovanom 1/. Súd prvej inštancie dodal, že táto splátka je zároveň vyššia ako bola pôvodná splátka dohodnutá v zmluve o úvere.

7. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“) v spojení s § 262 ods. 1 a 2 C. s. p., nakoľko čiastočný neúspech žalobcu považoval za nepatrný.

6. Podľa obsahu odvolania proti časti tretieho výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie žalobu v časti o zaplatenie zmluvného úroku po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru zamietol, podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Túto časť rozhodnutia súdu prvej inštancie označil za nesprávnu z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. d) a h) C. s. p., t.j. z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Mal za to, že nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie spočíva v nepriznaní nároku na zmluvné úroky za úver po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru žalobcovi.

7. Žalobca uviedol, že uplatnený nárok veriteľa na zmluvný úrok za úver od poskytnutia peňažných prostriedkov až do ich reálneho vrátenia vyplýva priamo z Obchodného zákonníka a nevylučujú ho ani žiadne ustanovenia § 52 a nasl. O. z., či ustanovenia iného právneho predpisu prijatého na ochranu spotrebiteľa. Ustanovenie § 497 Obchodného zákonníka priznáva veriteľovi právo požadovať nielen vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov, ale zároveň aj právo na úroky z úveru za stavu absencie požičanej sumy istiny. Nakoľko zmluva o úvere je absolútnym obchodom, aplikuje sa ňu aj Obchodný zákonník v rozsahu, v akom neodporuje úprave obsiahnutej v § 52 a nasl. O. z.

8. Veriteľ až do reálneho vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov nemá skutočnú možnosť disponovať týmito prostriedkami a stráca zisk. Úroky za úver sú plnením zo strany žalovaných ako cena obetovanej príležitosti žalobcu nakladať s poskytnutými peňažnými prostriedkami a dosiahnuť zisk. Nakoľko prostriedky sú v dispozícii žalovaných, hoci protiprávne, žalobca naďalej s nimi nemôže nakladať. Zosplatenie je výslovným právom veriteľa a ochranou veriteľa v prípadoch, ak si dlžníci neplnia povinnosti riadne a včas. Sankciou je jedine úrok z omeškania, ktorý vyplýva priamo zo zákona a núti dlžníkov, aby čím najskôr uhradili dlžnú pohľadávku pod hrozbou narastania pohľadávky vo forme úrokov z omeškania. Účelom ustanovenia § 565 O. z. a § 53 ods. 9 O. z. je poskytnúť veriteľovi právne prostriedky na jeho ochranu pre prípad omeškania dlžníka s plnením splátok a nie zhoršenie postavenia veriteľa oproti postaveniu, ktoré mal pred uplatnením tohto práva. Súd prvej inštancie zhoršil postavenie veriteľa tým, že zaviazal žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť úrok z omeškania vo výške 5 % ročne, ktorý je nižší ako bol zmluvne dojednaný úrok za úver vo výške 6,69 % ročne.

9. Splatosťou úveru nezaniká povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky, menia sa len podmienky, za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť splniť. Povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky za úver nie je novou povinnosťou, ktorú by dlžník pred tým nemal. Zmena podmienok potom spočíva v tom, že sa celá pohľadávka stáva splatnou na žiadosť veriteľa bez ohľadu na dohodnutú lehotu vrátenia. Žalobca uviedol, že úrok za úver až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov predpokladá aj § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z.

10. Na podporu svojej argumentácie poukázal žalobca na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/113/2018 zo dňa 30. 07. 2019, v ktorom Najvyšší súd SR výslovne konštatoval oprávnenosť nároku dodávateľa voči spotrebiteľovi na úroky za úver po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru ako aj na ďalšie rozhodnutia krajských súdov.

12. Žalobca preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil a zaviazal žalovaných 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi úrok za úver vo výške 6,69 % ročne zo sumy 9 376,83 Eur od 20. 07. 2016 do zaplatenia.

13. Žalovaní 1/ a 2/ sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrili.

14. Podľa obsahu odvolania proti štvrtému výroku rozsudku súdu prvej inštancie o povolení žalovaným 1/ a 2/ splácať priznané nároky v splátkach podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný 1/. Tento výrok považoval za nesprávny podľa obsahu odvolania z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) C. s. p., t.j. z dôvodov, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Bol

názoru, že z 11. bodu odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že výšku splátky určil súd prvej inštancie len jemu a žalovaného 2/ splácaním nezaviazal z dôvodu, že žalovaný 1/ spomenul, že žalovaný 2/ sem - tam popíja. Poukázal na to, že žalovaný 2/ je poberateľom starobného dôchodku, popri ktorom si privyrobit, žije sám a je schopný si svoju polovicu dlhu splácať. Žalovaný 1/ uviedol, že má rodinu, zrážky zo mzdy, ako aj vyživovaciú povinnosť k maloletému dieťaťu, preto odmieta splácať celý dlh sám. Navrhol, aby bol žalovaný 2/ zaviazaný splácať svoju polovicu dlhu.

Žalobca sa k odvolaniu žalovaného 1/ nevyjadril.

14. Krajský súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaniach žalobcu a žalovaného 1/ podľa § 34 C. s. p. prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania z dôvodu, že dôkazy vykonané súdom prvej inštancie nebolo potrebné doplniť ani zopakovať a prejednanie veci na odvolacom pojednávaní nevyžadoval dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 C. s. p.). Odvolací súd viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 C. s. p.), ako aj rozsahom a odvolacími dôvodmi žalobcu a žalovaného 1/ (§ 379, § 380 ods. 1 C. s. p.) preskúmal vec z hľadiska uplatneného odvolacieho dôvodu žalobcu a uplatnených odvolacích dôvodov žalovaného a dospel k názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti III. výroku vo veci samej je potrebné zmeniť podľa § 388 C. s. p.

V prvom rade odvolací súd uvádza, že žalobca v podanom odvolaní síce označil aj odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) C. s. p., tento v obsahu odvolania však žiadnym spôsobom nešpecifikoval, neuviedol konkrétne okolnosti, v ktorých má spočívať iná vada konania pred súdom prvej inštancie, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Žalobca tým, že v lehote na podanie odvolania nekonkretizoval tento odvolací dôvod, vlastne ho neuviedol. Rovnaký názor zastávajú aj autori Veľkého komentára k Civilnému sporovému poriadku: „Odvolanie musí byť niektorou (prípadne viacerými) z uvedených väd odôvodnené (§ 363), čo znamená, že nestačí formálne citovať v zákone uvedený dôvod, ale je potrebné ho identifikovať, t.j. v akom konkrétnom pochybení (vade, skutočnosti) odvolateľ vidí naplnenie odvolacieho dôvodu.“ (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, strana 1237).

K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) C. s. p. uplatnenému žalobcom odvolací súd uvádza nasledovné:

16. Zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je zmluvou spotrebiteľskou podľa § 52 O. z. Otázky vzniku zmluvného vzťahu zo zmluvy o úvere, práv a povinností strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, riešenia otázok, na akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, výšku úrokov z omeškania, sú predmetom úpravy Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods. 3 písm. d) Ob. z. tzv. absolútnym obchodom, a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy o úvere je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obchodného zákonníka o zmluve o úvere - § 497 a nasledujúce.

17. V dôsledku odvolania žalobcu bolo potrebné posúdiť, či súd prvej inštancie zaujal správny právny názor k časti uplatňovaného nároku žalobcom zodpovedajúceho dohodnutému úroku z úveru vo výške 6,69 % p. a. z dlžnej istiny od 20. 07. 2016 do zaplatenia, ktoré nepriznal žalobcovi s odôvodnením, že dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutého úveru môže veriteľ oprávnene požadovať len do vyhlásenia predčasnej splatnosti, t.j. do 20. 07. 2016, pričom po splatnosti úveru nastupuje režim platenia úrokov z omeškania.

18. Podstatnými náležitosťami zmluvy o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka je určenie zmluvných strán, výšky úveru a záväzku veriteľa poskytnúť na požiadanie dlžníka peňažné prostriedky v dohodnutej výške, ako aj záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky. Obchodný zákonník nemá priamu úpravu, z ktorej by vyplývalo, či veriteľovi patria zmluvné úroky v prípade predčasného zosplatenia úveru iba do okamihu tohto zosplatenia alebo mu tieto úroky patria až do doby konečného vrátenia peňažných prostriedkov dlžníkom. Takáto úprava absentuje aj pri zmluve o pôžičke podľa § 657 Občianskeho zákonníka alebo v zákone č. 129/2010 Z. z. Snahou zákonodarcu o úpravu tejto otázky priamo v Občianskom zákonníku bola navrhovaná zmena ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zákonom č. 106/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov tak, že sa na konci tohto ustanovenia mala pripojiť veta: „úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi

len do uplatnenia práva podľa § 565“. Navrhovanú zmenu odôvodňovala dôvodová správa nasledovne: „V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok sa zavádza nové pravidlo, podľa ktorého úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na nejednoznačnosť výkladu a neprimerané postupy niektorých veriteľov sa jednoznačne zakotvuje, že tzv. odplatné úroky budú veriteľovi patriť výhradne len do okamihu uplatnenia práva na jednorazové zosplatnenie úveru alebo pôžičky poskytnutej spotrebiteľovi v súlade s § 53 ods. 9 OZ. Z uvedeného plynie, že veriteľ si nebude môcť po jednorazovom zosplatnení uplatniť úroky za čas, ktorý by mala úverová zmluva ešte trvať bez výhody postupného splácania dlhu spotrebiteľom v splátkach. Povedané inak, ak bol úver dojednaný na dobu 10 rokov, v 3. roku došlo k jeho jednorazovému zosplatneniu podľa § 53 ods. 9 OZ, za obdobie zvyšných 7 rokov už veriteľovi nebudú patriť odplatné úroky. V týchto prípadoch bude mať po jednorazovom zosplatnení veriteľ nárok len na úroky z omeškania, ktorými sa bude úročiť celá výška dlhu spotrebiteľa, ktorá sa ustálila v dôsledku uplatnenia práva na jednorazové zosplatnenie úveru“. Navrhovaná zmena sa do zákona č. 106/2014 Z. z. nepremietla v dôsledku pozmeňujúceho návrhu Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky, ktorý uznesením z 18. marca 2014 č. XXXa navrhol v článku I. vypustiť bod 5 v znení: „V § 53 ods. 9 sa na konci pripája táto veta: Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“ z dôvodu možného spôsobenia problémov v aplikačnej praxi.

19. Odvolaciemu súdu sú z jeho rozhodovacej činnosti známe rozhodnutia súdov prvej a druhej inštancie vychádzajúce z názoru, že úroky z úveru prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu (napríklad rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/400/2014 z 29. 07. 2015, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/4/2017 zo 16. 02. 2017, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/296/2016), ale aj opačné rozhodnutia obsahujúce názor, že povinnosť platiť úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov v spotrebiteľských vzťahoch trvá aj po splatnosti pohľadávky až do vrátenia úveru (napríklad uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/41/2014, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/432/2015, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/108/2014), čím odvolací súd poukazuje na to, že prax súdov pri rozhodovaní o nároku na zmluvné úroky z úveru po jeho zosplatnení je rôzna.

Podstatnou otázkou pre rozhodnutie o odvolaní žalobcu je, či je možný súbeh úrokov z úveru aj úrokov z omeškania alebo sa navzájom vylučujú. Z ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka tento záver nevyplýva. Ustanovenie § 503 Obchodného zákonníka neupravuje dobu, dokiaľ je dlžník povinný platiť úroky z úveru, iba splatnosť úrokov a dispozitívne v odseku 3 poslednej vete povinnosť dlžníka zaplatiť úroky len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov v prípade vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov dlžníkom pred dobou určenou v zmluve. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, (či zákona č. 129/2010 Z. z., ktorý sa navyše na tento prípad nevzťahuje) nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Prípustnosť dohody účastníkov zmluvy o úvere o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov vyplýva aj z judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorá je aplikovateľná v Slovenskej republike vzhľadom na v minulosti totožnú a v súčasnosti príbuznú právnu úpravu úverov poskytnutých spotrebiteľom. V rozhodnutí sp. zn. 33Odo/657/2005 z 27. 06. 2017 Najvyšší súd Českej republiky vyslovil záver, že nie je možné vylúčiť, aby si zmluvné strany pri peňažnej pôžičke dohodli úroky aj za dobu, počas ktorej bude istina dlžníkom skutočne užívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi) teda aj za dobu, počas ktorej je dlžník v omeškani so splnením svojho záväzku z dôvodu, že istinu v dohodnutej dobe splatnosti veriteľovi nevráti. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí výslovne uviedol, že zmluvné úroky sú odmenou za užívanie istiny, úrok z omeškania predstavuje zákonnú sankciu za omeškanie so zaplatením istiny a oba nároky môžu existovať vedľa seba. Z hľadiska posúdenia doby, za ktorú boli pri peňažnej pôžičke dohodnuté úroky, bude preto vždy určujúci obsah zmluvy podľa dohody zmluvných strán. O možnom súbehu dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania pri pôžičke je rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 24. 07. 2014 sp. zn. 33Cdo/1401/2014. Najvyšší súd tu zdôraznil, že oba úroky môžu byť veriteľom požadované vedľa seba bez ohľadu na skutočnosť, či sa jedná alebo nejedná o občianskoprávny vzťah. S odkazom na ďalšie svoje rozhodnutia (sp. zn. 33Odo/518/2003 z 25. 09. 2003, sp. zn. 33Odo/657/2005 z 27. 06. 2007, sp. zn. 33Cdo/1401/2014 z 24. 07. 2014) Najvyšší súd Českej republiky v rozhodnutí z 21. 08. 2014 sp. zn. 33Cdo/212/2014 dal jednoznačnú odpoveď, že „dohodnuté úroky z úveru predstavujú odmenu za požičanie peňazí a úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinností, t. j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Kým povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva

bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškaní so splnením dlhu, môže veriteľ požadovať dohodnuté úroky a úroky z omeškania môže požadovať pri omeškaní dlžníka aj u bezúročnej (bezodplatnej) pôžičky. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka), majú však iný právny dôvod a veriteľ ich môže požadovať vedľa seba. Z uvedeného výkladu vyplýva záver, že pre posúdenie primeranosti výšky úrokového zaťaženia nie je možné obe sadzby úrokov sčítať a že zákonné úroky z omeškania nenahrádzajú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dohodli“.

22. S poukazom na vyššie uvedené nie je správny názor súdu prvej inštancie, že riadny úrok z úveru predstavuje odplatu veriteľa za užívanie istiny úveru dlžníkom po dohodnutú dobu do konečnej splatnosti úveru a nakoľko zosplatením celého úveru došlo k určaniu predčasnej konečnej splatnosti úveru, žalobca už nemá po zosplatení nárok na úroky z úveru, ale len na úroky z omeškania. Preto odvolací súd zmenil podľa § 388 C. s. p. rozsudok súdu prvej inštancie a vyhovel žalobe v časti zmluvných úrokov po dobe splatnosti úveru až do zaplatenia tak, ako je špecifikované v I. výroku tohto rozsudku.

Nakoľko z obsahu odvolania žalobcu nevyplývajú námietky aj proti zamietnutiu žaloby v časti nepriznaného úroku z omeškania súdom prvej inštancie a nejedná sa o časť výroku závislú od časti výroku o zamietnutí žaloby v časti zmluvného úroku, v tejto časti zostal tretí výrok rozsudku súdu prvej inštancie odvolaním nedotknutý.

Pokiaľ ide o odvolanie žalovaného 1/, odvolací súd o ňom rozhodol v rámci I. výroku svojho rozsudku tak, že ponechal v platnosti splácanie druhým výrokom rozsudku súdu prvej inštancie a I. výrokom tohto rozsudku priznaných nárokov za štvrtým výrokom rozsudku súdu prvej inštancie stanovených podmienok (zmena teda spočíva len v rozšírení splácania aj na nárok priznaný rozsudkom odvolacieho súdu). Zo samotného štvrtého výroku rozsudku súdu prvej inštancie totiž záver žalovaného 1/, že má splácať priznané nároky žalobcu sám nevyplýva. Vyplýva z neho, že ich má splácať spoločne so žalovaným 2/, teda aj žalovaný 2/. Pojem nerozdielne zase vyjadruje, ako už uviedol súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku, že tak žalovaný 1/, ako aj žalovaný 2/ sú na požiadanie ich veriteľa - žalobcu povinní plniť dlh v celom rozsahu, t.j. vo vzťahu k ich veriteľovi nemajú podiely na dlhu, preto ho majú zaplatiť nerozdielne. Z uvedeného zároveň vyplýva, že v rozsahu, v akom splní dlh veriteľovi jeden z dlžníkov - žalovaných, zanikne povinnosť aj druhého z nich plniť (§ 511 ods. 1 O. z.) Tým sa zamedzí, aby veriteľ prijal od dlžníkov viac, ako mu prináleží. Len vo vzájomnom vzťahu medzi dlžníkmi platí, že ich podiely na dlhu sú rovnaké (ak nebolo dohodnuté inak), t.j. v tomto prípade po 1. V praxi to znamená, že ak by dlžník plnil veriteľovi dlh nad rámec na neho pripadajúceho podielu vo vzťahu k druhému dlžníkovi (na čo má veriteľ právo), môže následne od druhého dlžníka požadovať to, čo plnil nad rámec na neho pripadajúceho podielu (tzv. regres). Ak by druhý dlžník svoju povinnosť vo vzťahu k dlžníkovi, ktorý plnil veriteľovi aj na neho pripadajúci podiel na dlhu dobrovoľne nesplnil, mohol by sa svojho práva domáhať nad rámec plniaci dlžník voči druhému dlžníkovi žalobou na súde. Vo vzťahu k veriteľovi však jeden dlžník nemôže odmietnuť plnenie aj celého dlhu, ak to veriteľ od neho požaduje (a ak druhý dlžník nič z dlhu neplnil) s odôvodnením, že má druhú polovicu dlhu požadovať od druhého dlžníka. To platí aj vo vzťahu k splátkam dlhu. Súd prvej inštancie v 11. bode odôvodnenia svojho rozsudku vyjadril zrejme len svoj dojem vzhľadom na situáciu opísanú žalovaným 1/, že splácanie dlhu veriteľovi bude de facto len na žalovanom 1/. Odôvodnenie rozhodnutia ani nie je právne záväzne, záväzná je len jeho výroková časť, t.j. výška splátok a podmienky splácania stanovené súdom prvej inštancie vo štvrtom výroku jeho rozsudku.

23. Výrok o trovách konania je podľa § 379 písm. a) C. s. p. závislým výrokom od rozhodnutia vo veci samej, t.j. aj od tretieho výroku rozsudku súdu prvej inštancie o čiastočnom zamietnutí žaloby. Podľa § 396 ods. 2 C. s. p., ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. Odvolací súd v súlade s § 396 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C. s. p. rozhodol o trovách konania (prvoinštančného aj odvolacieho) tak, že žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % vzhľadom na jeho plný úspech v konaní. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti II. výroku tohto rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania v zmysle § 262 ods. 2 C. s. p. Z toho dôvodu určil odvolací súd začiatok lehoty na plnenie náhrady trov konania podľa § 232 ods. 2 C. s. p. od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

24. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).